

пресуде су груписане тако што разликујемо пресуде које су несумњиво нетачне, вероватно нетачне, недовољно доказане, можда тачне и вероватно тачне. Уз то је присутна и разлика између кривичних предмета код којих је до понављања дошло у корист осуђеног и оних код којих се поступак понавља на штету осуђеног. Интересантно је запажање да се у највећем броју случајева поступак понавља у корист осуђеног. Што се тиче самог појма погрешне пресуде, он је дат као радна претпоставка. Тако се као погрешне пресуде могу сматрати одлуке које су у поновљеном поступку укинуте, уколико нема посебних разлога који говоре противу тачности пресуде донесене у поновљеном поступку или пак других разлога који јасно указују на нетачност пресуде. Наравно да се овај појам потврђује само испитивањем сваког појединог случаја. Још треба додати да истраживани кривични предмети припадају раздобљу од 1951. до 1961. односно 1964.

Изналажење грешака у кривичном поступку уско се повезује са могућим изворима грешака. Тако нам је изнесена документација омогућила да у сваком поједином случају сагледамо те изворе грешака. Документација је презентирана са потпуно рељефним приказом и грешкама и њихових извора.

У посебном осврту аутор нас је упознао са ранијом литературом о погрешним пресудама и то како у немачкој тако и у иностраној литератури (француској, италијанској, англосаксонској и др.).

Најзад, сама документација је изложена с обзиром на кривична дела на која се односе кривични списи. Тако имамо пред собом истражене материјале кривичних предмета у вези са деликтима против личности, против имовине, против правосуђа, против јавне безбедности, као и против поретка. Унутарња структура ових група не одговара уобичајеној класификацији коју налазимо у кривичном законик, већ групе имају особени састав који нас практично сучава са грешкама и изворима грешака у кривичном поступку код свих кривичних дела.

На крају, али не као мање важно, треба истаћи да се први том завршава једним прелазом ка другом тому овог дела. Реч је о проблемима који се постављају на темељу истраженог материјала, а за које треба потражити и теоријска и практична решења. Тако је проф. Петерс истакао питање преиспитивања читавог кривичног поступка, с обзиром да из њега самог могу потицати извесне опасности за правилно расветљавање и решење кривичне ствари у поједином кривичном поступку. Одмах после овога поставља се питање многих опасности које настају у доказивању, као и понашању окривљеног и других субјеката. Довољно је примера ради указати на проблематику исказа сведока, тешкоће које се јављају код мишљења вештака, као и код многих поступака примене криминалистике. Коначно из свега овога мора проистећи и питање о потреби разматрања система правних лекова, а посебно и проблематике права о понављању кривичног поступка.

Остаје нам да још једном укажемо на корисност дела проф. К. Петерса, као и да пожелимо да у догледно време дође и код нас до једног сличног истраживања грешака и њихових извора у нашем кривичном поступку.

проф. др Д. В. Димитријевић

Немања Божић, ЕКОНОМСКЕ САНКЦИЈЕ У КОЛЕКТИВНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ. Институт за међународну политику и привреду, Београд 1971, стр. 254.

Аутор је приступио писању ове књиге у жељи да проучи економске санкције које су због кршења мира и безбедности у свету предузимане против појединих држава од стране Друштва народа и Организације уједињених нација. Треба напоменути да се ту ради само о оним санкцијама до којих је долазило на основу одлука поменутих двеју организација које су биле правно обавезне за државе чланице и које су предузимане у име за-

штите колективне безбедности за разлику од економских санкција које су поједине државе или групе држава предузимале у оквиру мера за заштиту своје индивидуалне, односно регионалне, безбедности.

Књига је подељена на четири главе. У првој писац разматра природу санкција у праву уопште, а посебно њихово место, особености и примену у међународном праву. По његовом мишљењу, оно што одликује међународно право у целини у поређењу са унутрашњим „предодређује и природу санкција у међународном правном поретку” било да се ради о индивидуалној или колективној безбедности држава. У даљем излагању дат је осврт на историјат настанка колективних санкција. До првог светског рата државе су се у међусобним односима руководиле „политиком силе, савеза и равнотеже снага” па зато у међународној заједници и није било колективних, већ само индивидуалних санкција. Свака држава је имала право да сама тумачи међународно право и да, по свом нахођењу и могућностима, примењује санкције за кршење његових норма.

После првог светског рата дошло је до стварања новог међународног правног поретка „у бити различитог од претходних”. Право држава на рат је било ограничено а употреба силе у међународним односима је подвргнута надзору међународне заједнице организоване у Друштву народа. Пакт Друштва народа није, међутим, безусловно забрањено рат јер је земљама чланицама остављена могућност да ратују под одређеним условима. Детаљно анализирајући одредбе Пакта и Повеље Уједињених нација, аутор указује на њихове сличности и разлике, настојећи посебно да баци више светлости на слабе тачке оба ова система, како би и себи и читаоцу олакшао касније разматрање досадашње праксе примене економских санкција у колективној безбедности.

Друга и трећа глава су посвећене детаљној анализи досадашњих случајева практичне примене економских санкција и то како у време Друштва народа тако и у доба Уједињених нација. Ти случајеви су малобројни и ни за један од њих се не би могло рећи да су санкције примењене у оној мери и на онај начин како су то творци уставних аката ових двеју међународних организација првобитно замишљали. Друштво народа је, на пример, применило економске санкције свега два пута, у рату између Боливије и Парагваја (1932—1935) и у рату између Италије и Етиопије (1935—1936). при чему нису у потпуности поштоване одредбе Пакта које је требало применити, а пре свега одредбе члана 16. За југословенског читаоца је, иначе, од посебног интереса онај део друге главе који говори о учешћу Југославије у економским санкцијама Друштва народа против Италије. Подаци које наводи аутор показује, наиме, да је привреда предратне Југославије не само претрпела велике штете него је дошло и до њене преоријентације и тешког везивања за немачко тржиште, што је имало не само економске него и политичке последице.

Уједињене нације су до сада примениле економске санкције само у једном случају — против самозване владе Јужне Родезије. Аутор, анализирајући спољнотрговинску размену и кретање привредних активности у Родезији уопште, закључује да санкције против ове земље нису до сада показале очекивани успех пре свега зато што их не примењују све чланице УН иако су на речима за њих.

Из свега наведеног аутор извлачи закључак да је до примене економских санкција, како од стране Друштва народа, тако и од стране Уједињених нација до сада долазило ретко и на непотпун начин зато што је „сагласност воља држава (consensus) у погледу њихове колективне безбедности на сразмерно ниском нивоу”. Важну улогу је одиграла и чињеница да су економске санкције условљене „тржишним обележјем светске привреде”. Ове две чињенице и читав низ других фактора довеле су до тога да чланице међународне заједнице примењују економске санкције само онда и у оној мери у којој је то било могуће у тренутној констелацији политичких снага. Економске санкције су примењиване у недостатку бољих сред-

става, на првом месту војних санкција. То што њима ни у једном од досадашњих случајева није постигнут довољно јак економски притисак не значи да су они биле сасвим узалудне. Њихов је учинак био превасходно политичке и моралне природе што значи да су економске санкције ако не у већој мери а оно „исто толико важне за живот међународне заједнице колико и сва друга политичка и морална средства која јој стоје на располагању”.

мр Вид Вукасовић

Др Врлета Круљ: СВОЈИНА НА ДЕЛОВИМА ЗГРАДА (ЕТАЖНА СВОЈИНА) И ИЗГРАДЊА СТАМБЕНИХ ЗГРАДА (СТАНОВА) НЕПОСРЕДНО ЗА ТРЖИШТЕ, Београд, 1969, стр. 105 Институт за упоредно право, Монографије, 39.

Распрострањеност феномена етажне својине у савременом урбанизованом свету ставио је пред правнике низ сложених и актуелних задатака како теоријске тако и нарочито практичне и правно-техничке природе. Ово је разумљиво јер је реч о посебној врсти својине карактеристичној за новије временско раздобље, која има и иницира, с једне стране широку скалу варијанти у упоредноправним системима, а с друге стране, услед све израженије тенденције општости института, низ сличних и јединствених правних решења, без обзира на тип друштвено-политичког система.

Аутор овог рада, полазећи пре свега од практичног значаја теме, учинио је користан покушај да правно-теоретски уобличи и саопшти основне ставове о најважнијим питањима својине на деловима зграда као и да систематски изложи решења одговарајућих правних прописа и укаже на тенденције које у овој области данас преовлађују у свету, лимитирајући предмет истраживања на онај извор етажне својине који је и најчешћи у пракси и посебно од интереса за новију југословенску праксу, а то је изградња инвестиционих објеката намењених непосредно тржишту.

У првом делу реч је о етажној својини као категорији стварног права и правним аспектима етажне својине са освртом на упоредноправна законодавства, а у другом о изворима и облицима конституисања те својине, одн. о уговорима о продаји станова за тржиште и основним елементима које садрже ови уговори с обзиром на њихову специфичност.

Као категорија стварног права етажна својина представља у савременим и социјалистичким и капиталистичким државама, универзални облик права својине на непокретности. Пробијајући класично начело римског приватног права „*superficies solo cedit*”, овај институт постао је, после II светског рата, више правило но изузетак, у целом свету.

Разлози за прихватање института етажне својине су првенствено економске и социјалне природе и, поред извесних разлика, они су махом слични и у капиталистичким и у социјалистичким земљама. Буржоаска законодавства XIX и почетка XX века нису била наклоњена конституисању посебне својине на физичким деловима зграда за становање јер ова нужно имплицира извесна ограничења сопственичких права и повећање обавеза сувласника што је било инкопатибилно приватно-својинском концепту на којем су се заснивале буржоаске кодификације тог времена. С друге стране и остале друштвене предпоставке, које ће касније детерминисати развој етажне својине као „економску друштвену нужност” (као: урбанизација која захтева висок степен концентрације на релативно малом простору, незаинтересованост приватног капитала за стамбену изградњу услед нерентабилности ових инвестиција због ниских закупнина и низ других чинилаца) нису још биле реализоване. Француски *Code Civil* садржао је одредбу о етажној својини која је имала функцију да санкционише постојеће стање, али не и да стимулира њен развој. Немачки и швајцарски